

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 11 — kr.
 Felelőre . . . . . 5 " " "
 Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
 Egy órára . . . . . 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
 Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a több-ször
 esetek alkú szerint jutányos arón vetetnek fel. Bélyeg-díjmin
 den külön bejegyzéssel 30 kr.

A felszólamlások ideje.

Debreczen, jun. 24.

Debreczen sz. kir. város és az egész ország választóinak a jövő évre érvényes ideiglenes névjegyzékét a központi választmányok elkészítették s holnaptól kezdve 10 napig közszemlére lesznek mindannyian a törvény értelmében a város, illetve megyeházán kitéve, azokba mindenki betekinthez, ró'uk másolatot készíthet s a 10 napot követő 15 nap felett mindenki úgy saját, mint a kerületében lakó bármely harmadik személy érdekében vagy felvétele ellen felszólalhat, amely felszólalást annak idején a magy. kir. kuria fogja elbírálni.

Banalitás, sőt nevetséges volna a mai napokban hosszas elmélkedésekben és orációkban fejtegetni a polgárok választói jogának magasztos voltát: igen sok tinta és szó folyt már e felett, sőt sok mezeje az országnak sem a bortól sem a vértől nem maradt szárazon a legszentebb alkotmányos jog nevében és érdekében lefolyt nemes (?) harcok között.

Csak hivatkozunk tehát rá, hogy ismét erről van szó, mint minden esztendőben ezen az időtájon s tudjuk, a mult választás alkalmával soha nem látott módokon tapasztaltuk azt, hogy a mai kormány kezében ez a tag elvesztette annak az egyéni tisztességet és becsületet, önérdetét és meggyőződést

fokmérőként mutató szentségét s rutadás-vevés, erőszakoskodások tárgyává tették azt, ami egyedül volt eddig el nem adható ebben a kufár világban.

Hanem azért tudjuk azt is, hogy — hála Istennek — van még sok választó az országban, akivel szemben nem használ az erőszak, nem a pénz hatalma, de követi meggyőződését, ha ennek a korhadt világnak fenyegetőleg meghasadozott romjai a feje fölött roskadnak is össze szavazatától s hogy épen ezért ezek ellen nem élhet más praktikával a kormány, mint azzal, hogy a központi választmányok útján kihagyja a választók névjegyzékéből.

Épen ezért kötelességünknek tartjuk úgy városunk, mint a környék függetlenségi és 48-as polgárságát egyenként és összesen komolyan felhívni az utolsó órában, hogy a holnappal kezdődő 10 nap alatt a választói névjegyzékek másolatait megszerezni s a következő 15 nap alatt a jogtalanul beirt s jogtalanul kihagyott választó polgárok ellen és érdekében felszólalni el ne mulasszák. Felhívunk komolyan mindenkit, aki tudja, hogy minden adóját április 14-ike előtt kifizette, hogy utána nézzen, nem hagyta-e ki a párturalom erőszakos eszköze, hogy ezáltal némitsa el a — sajnos — mind ritkábban, de azért mégis meg-megnyilatkozó igen hazafias meggyőződés hangjait.

Itt az alkalom, hogy a titkos erő-

szak ellen megvédhessük magunkat: feltehat!

Kohányi Gyula.

BELFÖLD.

Megoldás. Az alföldön parázs van minden talpatalnyi földön, csak egy kis szellő kell és az egész lángbaborul. Okos kormány, mely nemcsak a mának él, igyekszik a bajokat orvosolni, hisz a tudomány nem egymódo eszelt ki erre és elvégre ez nem lehetetlenség. De a mi kormányunk nem okos. Azt hiszi hogy ha elfojtotta a bajt egy időre, minden rendben van. És így is cselekszik. Szaporítja csendőrséget, mint ahogy azt a következő könyomatos tudósítás jenteni:

A csendőrlétszám emelése. Amint a „M. Ért.” jenteli, a jelenlegi csendőrség szaporítása keresztülvitetett. Junius 15-től kezdve négy új szárny és hat szakaszgyaracsoknál működik. Az új csendőrségekből kettőt az Alföldön, Orosházán és Bánhegyesen helyeznek el.

Vajjon, ha ez erőszakos megoldás következtében a veszedelem csak annál nagyobb lesz, mint ahogy lesz is, elmeri-e vállalni a kormány azért a felelősséget?

Új törvényjavaslat. W l a s i c s kövoktatásiügyi miniszter új törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházhoz a n y o m d a t e r m é k e k t u d o m á n y o s c z é l o k r a s z o l g á l ó k ö t e l e s p é l d á n y a i n a k b e k ü l d é s é r ő l. Az új javaslat 18 §-ból áll s kötelezi a kiadókat, hogy mindennemű gépen sokszorosított kiadványokból egy példányt a Nemzeti Múzeum egy példányt pedig a Magyar Tudományos Akadémia részére küldjenek be.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

YÉGRENDELET.

Kedves kicsi fiam, ha itt is született:
 Nem idevalónak, idegenbe lettél.
 Sohse felejtésd el az alföldi vidéket,
 Az a te apai, édes örökséged.

Sohase felejtésd el a szép T s z a t á j á t,
 Tündér délibábok mulató tanyáját.
 Borulj le, ha elérsz pázsitos szélére,
 Hetedhét országnak legszebb vidékére.

Kivált ha valahol ott járnál, ott járnál,
 A m i szülőfalunk csendes határánál:
 Ne bánd, ha megered sűrű könyhullásod,
 Arról ösmernek ott rád a vadvirágok.

S ha elérsz, ha elérsz a falunk széléig,
 A legelső kis ház ko, ott küszöbőig:
 Templom-ajtó légyen az az ajtó néked,
 Igaz imádság a megihletődésed.

S a kis ház lakóit, ha kik akkorára,
 Még kijebb költöznek, még kicsinyebb házba:
 Porukban is áldjad két ö r e g szülédet,
 — Szivemből szakadtál: megérdemlik tőled!

Szabolcska Mihály.

Egy szerelmes leveléből.

— A „Debreczen” tárczaja. —

Irta: **Vértesy Gyula.**

Nagyon sietett az eljegyzési kártyáját elküldeni. Mintha félt volna, hogy későn kapom meg és nem okoz vele elég korán fájdalmat.

Legyen nyugodt! Nem lepott meg, mikor olvastam. Rég készültem rá. Sőt enélkül is szintén lemondtam volna magáról. Nem volt magának szüksége erre a kényszereszközre, hogy elriasszon magától; ha ugyan csak kényszereszközképpen választott magának valakit erre a cselzra.

Elmaradtam volna én ugyis. Mint ahogy az éjszaka szépen elmarad, mikor a nap közeledik, mint antha a szív elhallgat, ha az ész kezd beszélni. Csakhogy persze egy kissé nehezen megy ez az elhallgattatás!

Mikor megkaptam a kis kartonlapot, egy darabig gondolkoztam rajta, hogy elmenjek-e magához még egyszer, utoljára, gratulálni és bucsut venni.

Gyámoltalanság és gyengeség lett volna, ha megteszem, jó hogy parancsolni tudtam magamnak: magam elé képzeltem az arcát, a mint gunyos mosoly fut rajta keresztül az én látásomra.

Gunyos mosoly, amely azt mondta volna:

— Hát mégis gyengék vagyunk? Hát ez az a becsületes lemondás, a miről annyiszor beszélt? Vagy még egy próbát akart tenni?

Nem, nem akarok! Csak olyan átfutó, bolond gondolat volt az, hogy én magát újra akartam látni.

Minek? Minek találkozniánk mi újra? Mióta nem láttuk egymást, talán behegedt valahogy a szívünk (feltéve, hogy önnek egyáltalán volt ott sebe) s minek tennénk úgy, mint a kegyetlen orvos a betegeivel, hogy minduntalan nyitogatja a sebeinket és új kötést tesz reá. Az igaz, hogy ezek így gyógyulnak gyorsabban, de a mi sziveink aligha így gyógyulnának?

Csak hagyjuk békén a sebeket! Ne találkozzunk mi újra!

Emlékezem még a szavaira, melyeket utolsó találkozásunkkor mondott.

— Jobb, ha mi nem látjuk egymást többet! Most talán nem fog úgy fájni a válasz, mint a kiábrándulás után. Most még csak egy csomó kedves szerelmi hangulat emléke kísért életutjainkon; verőfenyes kedves emlékek — minek jönne velünk a csalódás árnya is! Mert csalódnánk a boldogságunkban. Higgye el, nem bennünk mi egymással sohse boldogok. Ébredjünk fel az almodozásokból. Lássunk tisztán!

Igaz van! Lássunk tisztán. Es így talán

A honvédevelő-intézetek tanárai.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 24.

A honvédevelő intézetek felállítása már közeledik a megvalósuláshoz. A felállítandó intézetek helyét már kiszemelték és az építést már rövid idő múlva meg is kezdik, úgy hogy az 1898/99-ik iskolai évben már az új honvédevelő-intézetek megkezdik működésüket.

A honvédelmi miniszter most az újonnan felállítandó honvédevelő és képző intézetek tanári karának szervezését vette munkába és a 3906. szám alatt kelt rendeletében pályázatot hirdet a tanári állások betöltésére.

A felállítandó honvéd nevelő és képző intézetekben pályázat útján, a következő tanári állásokat töltik be:

- a) a magyar nyelv és irodalom,
- b) a német nyelv és irodalom,
- c) a francia nyelv,
- d) a földrajz,
- e) a történelem,
- f) a természetrajz,
- g) a természettan,
- h) a vegytan,
- i) a mennyiségtan,
- k) az ábrázoló mértan,
- l) a tereptan és terepábrázolás,
- m) a szabadkézi rajz és
- n) a torna és vivás

előadására.

Emez állásokra első sorban a tényleges állományú honvédtisztek és orvosok pályázhatnak.

Fiatalabb tiszteket, kik még mint tanárok nem voltak, a további kiképzetés és begyakorlás céljából a szükséghez mérten mint tanárjelölteket egy év tartamára, valamely nevelő és képző-intézetbe fogják beosztani.

A jelentkező honvédorvosok a természetrajz, természettan, vegytan, továbbá az egészségápolás és egészségügyi szolgálat előadására alkalmazhatók.

A honvédelmi miniszter a pályázatban alkalmat nyújt arra, hogy a tartalékos honvédtisztek is pályázhassanak a tanári állásért ha az előírt követelményeknek megfelelnek.

A tanári állásokra hirdetett pályázat az év július 31-én jár le.

A Ludovika-akadémia, a honvéd főreáliskola és a honvéd hadapródiskolák tanári

állásainak azonban csak csekély részét töltik be a pályázatok által. A katonai tantárgyak (a tereptan kivételével) egyéb tanári állásra mint a hadseregszervezés, A katonai adminisztráció, Szolgálati szabályzat, Harczászat, Általános hadtörténelem, Erődítéstan, Utászszolgálat, Fegyvertan, Gyakorlati szabályzat stb. stb. nem hirdet a honvédelmi miniszter pályázatot.

Az Andaházi-Szilágyi intézet gondnoki állása.

Debreczen, jun. 24.

Említettük annak idején, mikor a D. R. U. a dolgot megírta, hogy az Andaházi-Szilágyi-intézet gondnokát M á r k Endre egyházkerületi ügyész jelentése alapján bizonyos szabálytalanságok miatt az e g y h á z k e r ü l e t i e l n ö k s é g állásától felfüggesztette, az iratokat tőle elvette s helyettesévé ideiglenesen C s i k y Lajos ev. ref. theol. akadémiai tanárt nevezte ki. Elmondottuk akkor ennek az eljárásnak az erkölcsi részéről a magunk véleményét s így most a dolog ezen részével foglalkozunk szükségtelen.

Van azonban a kérdésnek más oldala is s most ezt kívánjuk kellő világításba helyezni.

Volt alkalmunk a végrendelet hiteles szövegét látni s nem mulaszthatjuk el, hogy abból néhány pontot ne idézzünk.

A végrendelet kimondja, hogy a.) a házának egész alsó traktusa az utcára eső boltokkal és azokkal járó 5 pinczéssel az intézet-főkurátora s egyszersmind perceptorja által, annak halálával pedig mindig maga a főtiszteltetű superintendens és utána való debreczeni első tiszteletes predikátor urak befolyásával a helybeli választott hitves Nemes Komunitás által helyébe pénztárnok választván, a t a l o k m i n d e n é v b e n á r e n d á b a k i a d v á n, a b e j ö v ő j ö v e d e l e m b ől hagy és rendel a superintendens urnak 200, az első predikátornak 100 frtot. — E szerint

tehát a gondnok-pénztárnok a városi közgyűlés választása elé tartozik nemcsak, hanem még a ház alsó részét is az adja ki bérbe közösen a gondnokkal.

Továbbá meghagyja a végrendelet, hogy ha Nyiregyháza városa a 40000 frtot a kitett idő előtt vissza fizetné, azon esetben a főtiszt superintendens, az utána való debreczeni első tisz. predikátor és az intézeti főkurátor urak b e f o l y á s o k k a l a helybeli választott hitves komunitás a legbiztosabb helyekre nagy vigyázat mellett adják ki interesse-re. — A summás jövedelmek évenként, helyes gazdálkodás útján is szaporodván ténylegének töképenzéké még pedig a főtiszt, superintendens és utána való debreczeni első predikátor és főkurátor urak; a választott n e m e s k o m m u n i t á s s a l együtt tartásuk meg ezt a rendszert; ami a debreczeni pénztárnoknál a pénzkiadására nézve divatozik, nevezetesen épen oly erős kontraktus két alkalmas kezések mellett egyedül debreczeni lakosoknak adják ki a pénzt.

Végül a mi a gondnok választását külön illeti, arról nézve így intézkedik a végrendelet: Hogyha intézetem főkurátora meghalálozna, akkor az ezen kerületi k helyben lakozó főtiszt, superintendens és utána való debreczeni első tisz. predikátor urak befolyással a debreczeni választott hitves komunitás választott hitves főkurátort; még pedig a k o m m u n i t á s t a g j a i k ö z ü l minden kandidáció nélkül, azonban titkos szavazás útján. H o g y h a i n t é z e t e m f ő k u r á t o r a á l t a l p e r c e p t o r i h i v a t a l á b a n s z á n d é k o s h i b a k ö v e t t e t n é k e l, h e l y e t t e m á s v á l a s z t a s s é k é s p e d i g f ő t i s z t s u p e r i n t e n d e n s é s a u t á n a v á l ó d e b r e c z e n i e l s ő p r e d i k á t o r u r a k b e f o l y á s o k k a l, a v á l a s z t o t t n e m e s k o m m u n i t á s a l t a l t a g j a i k ö z ü l h e l y e t t e e g y m á s i k a l k a l m a t o s e m b e r k a n d i d á c i ó n é l k ü l.

Ezek közül a rendelkezések közül a mai napig csak azt az egyet tartották be, hogy a

nem is olyan nagyon verőfényesek azok az emlékek? Így a reménytelenség kódén keresztül nézve őket.

Nem vigasztalnak ezek az emlékek. Csak fájnak, mint az ujjunkba beletört tövisek, melyeket vagy nem tudunk vagy elfelejtettünk kihuzni s most lázas gyuladást okoznak, most, mikor a rózsák már rég ellilatoztak.

Lássuk tisztán! Szabaduljunk meg az emlékektől!

Először is ezektől a levelektől, melyeket néha irogatott nekem s melyeket én ereklyeként őriztem.

Tűzbe velük. Pedig lám, ezek a levelek a világért sem voltak a szerelem veszedelmes tanulságai; nem is azért égetem el őket, mintha magának szép menyasszony, árulói lehetnének.

Dehogy azért! Csak nem akarok magamnál kísérleteket tartani. Magának jelentek-e ezek a levelek, nekem mindenem bennök volt. Holott olyan kevés volt bennök!

A gyermekkori pajtás írta a pajtásnak; a jobarárt a jobarárt. Annak, a kiról maga, talán jó hiszeműleg azt hitte, hogy mindvégig megmaradhat jó pajtásnak, jó barátának.

Nem akarta nekem elhinni, hogy fiatalok között nincs barátság! Vagy ha van is, hamarosan szerelem, vagy gyűlölet fakad belőle.

Azaz hogy mégsem! Hiszen én magától ime szerelem és gyűlölség nélkül válok el!

Csak a levelein állok bosszút. Mert ezektől félek, mintha az eltemetett szerelem visszajáró kísértetei lennének.

Égjenek el. Mert hátha később, olvasva őket, a maga édes, dallamos hangját hallanám kicsendülni a sorok közül. Nem akarom hallani. Égjen oda a maga hangjának az emléke is.

De némelyik sort kimél a láng:

... ha csalódni is fogok önben, még akkor sem fogok hinni a csalódásomban. Nem hiszem, hogy valaha rossz tudjon lenni hozzám ...

Igaz van! Most sem vagyok rossz, csak őszinte. Az utolsó leveléhez értem:

— Valamire kérem. Ha nálunk van Ő is, ne szólítson engem bizalmasan. Joga van hzzá így szólítani, de Dezső felremagyarázhatná a dolgot.

En pedig hozzá akarok menni. Nemcsak azért, mert reám nézve előnyös lesz ez a házasság, de mert úgy érzem, hogy szeretem is.

Hogyne éreznél? Hiszen az az ur fiatal, csinos, gazdag, gavallér! De mintha azelőtt mégis mást éreztél volna! Vagy csak én csalódtam?

Lebet. Talán tolakodó voltam, mikor azt hittem, hogy szeret.

Vagy akkor jó voltam, mikor a töviseket kellett elhárítani az utjából, hogy szedhesse a rózsákat? Akkor a pálya homályos kezdetén, mikor szüksége volt még reám!

Szilajon nyargal végig a láng sorokon. Akárcsak az én lelemen a fájdalom, mikor ezt a levelét először olvastam.

Azóta sokszor elolvastam. Eleintén gyűlölettel, haraggal, azután lemondó nyugalommal.

Most pedig, hogy utoljára elolvasom és elégetem, úgy érzem, mintha lelkemnek egy nagy terh t ráztam volna le vele.

Étegett. Csipetnyi hamu lett belőle. Csön-des nyugodt, szürke színű hamu, melynek párányai mintha beszállnának a szívembe és ráhullanának ott egy hegedő sebre, hogy alátok biztos legyen a gyógyulása.

Hanem azért a szememből m ntha leperdülne valami meleg nedvesség. Hiába, mégis csináltak egy kis füstöt ezek az elhamvadt levelek, attól könnyezik a szemem.

Attól és nem mástól. Mert szó sincs itt se kiábrándulásról, se csalódásról.

Őn nem csalt meg. Legfeljebb én csaltam magamat. Vagy nem is csaltam csak álmodtam bolond fővel.

Álmodt szövegetem és imhol az álom aranszálai szétszakadoztak.

A mint azután szakadozni kezdtek, én magam téptem őket összevissza. Foszlányokban minék is maradtak volna meg.

Milyen bolondos is volt ez az álom! Nemsokára talán elkövetkezik az az idő, hogy nevetve gondolok rá. Most még csak szegény-nel. Hogy is tudtam ilyen álmodni!

gondnokot a közgyűlés választotta, azonban a városnak sem a kölcsönök kiadására, sem a szám adásra semmi befolyása nem volt, s így nem tudhatta a város, vajon az a gazdálkodás folyik-e az intézetben, mint a városnál, ahogy a végrendelet kívánja.

A legnagyobb szabálytalanságot azonban az egyházkerületi elnökség követte el, mert a főgondnoknak az intézethez a végrendelet szerint s. mmi köze s hogy volt-e szándékos hiba, azt a város nélkül megállapítani nem lehet, s ha volt, a helyettesítés nem az egyházker. elnökség, hanem a városi közgyűlés feladata, mely azt saját tagjai közül választja.

Nem kívánunk a végrendelet világos szavai mellett frázisokkal élni, nem szaporítjuk a szót, csak konstatáljuk, hogy az Andrási-Szilágyi intézet gondnokának elmozdítása, legfőképpen pedig a helyettes alkalmazása törvénytelen s így nem bír joghatállyal.

Követeljük tehát a városi tisztifőügyészétől hogy ezt a dolgot szó nélkül ne hagyja s az egész városi közgyűléstől, hogy a végrendeletnek minden tekintetben érvényt szerezzen.

TARKA-ÉLET.

Ballács őrmester.

A nádudvari véres pünkösdek merő szomorú gyász alakok a szereplői. A régi magyar virtusnak még parazsa is alig lobbant fel a szomorú munkás lázadásban.

Először megszorított csendőrség, mely végső kétségbeesésében fegyverrel használja, aztán rutul felizgatott tömeg, mely miután őrviléstől veszett vadállat az utolsókra készen, fényes kaszákkal, fejszékkel, régi fegyverekkel pisztollyal s puskákkal tarajos hullámként csapkod a községhez előtt, hol a vér folyt, hol az izgatók le lettek tartóztatva, hol a csendőrség vállat vállhoz vetvén, sápadt arccal, de fenitartott fejjel, a puskát lövésre készen tartva, várta—várta az utolsó szörnyű támadást, melyben a legyőzötteknek még a

szívüket is kitépik a kaszás hiénák, mint Alpáron is történt . . .

És ekkor vágatott elő a poros országúton, tajtékos lóháton egy egyszerű csendőr őrmester, de egy oly igazi francia lovag, mint amilyennek d'Artagnant a híres testőrt rajzolta Dumas az atya a romantikus három testőr regényben. . . .

Még nem is látták villogó kardját, kipirult arcját, csak eles harsány férfias hangját hallották a közel kilométer távolságból a Ludány-féle ház előtt a híres őrmesternek, ki mintha század lovas követte volna, oly büszkén, bátran kiáltotta:

— Kardotránts!

És a lázongó néptömeg, mely őrvilűt dühödségében már gyilkolni is kész volt össze-rezzen: s ijedten kiáltozta:

— Jön a püspök lada nyi őrmester! . . .

És Ballács József őrmester, ahol a legzajongóbb, legvéresebb, legféktelenebb volt az ezer és ezer fejű tömeg, vitézi merészséggel aközé vágatott, pedig század lovasság nem robogott nyomában, csupán fáradt, tajtékzó lovakon, miket erősen kellett sarkantyuzni is már, három egyszerű zsanárral kardjaikkal suhogtatván a tüledt, vérszagu gyilkos levegőt. És mintha csak d'Artagnan lovag, a vitéz testőr, kalandos vakmerősége ujult volna fel, az ezerfejű őrvilű tömeg meghátrált Ballács őrmester s három csendőr társa előtt, kik pedig se nem szurtak, se nem löttek halálra senkit.

Kaszáikkal, gyilkoló szerszámaikkal, rozsdás puskáikkal szempillantás alatt szétszaladtak a féktelen lázangók, kiknek egyik vezérével történt meg, hogy bár a nyitott ajtó mellett állott, ijedtében — Ballács őrmestert meglátva — mégis a kerítésen mászott ki, menekült el a pulya, gyáva.

Ballács őrmester e vaserélyű s vasmarku katoná rövid percek alatt így megjuhászította a lázongó csordát, mely a többi csendőröknek már a mellét is odataszította a csendőr puskák csöve elé:

— Ide löjjetek, de mi is agyon verünk titeket, mint kutyákat, mondták az ingerült parasztok, mikor már a fegyver ropogott mikor már áldozat is sok hevert közülök a földön . . .

És Ballácsnak a megjelenése képes volt széteszlatni a rémes vihart. Határozott, férfias fellépése oly hatással volt a dühöngőkre, kik már semmitől sem riadtak vissza, ez az egyetlen férfi képes volt megfékezni őket. Mert Ballács — három társát is beleértve — az egyedüli fényes, férfias viselkedésű alak a szomorú pünkösdi történetében.

Ballácsot, mint a legerélyesebb csendőraltszert úgy ismerik messze vármegyékig. Soha sem fenyegetődzik, hanem szavának mindig emberül helyt áll, semmi akadály, semmi vészély nem riasztja vissza. — Széles athléta vállu magas katoná. Megyerő, férfias, katonás arca van, hosszú szőke bajsz, kék szemei pedig, mintha csillogó keleti kék aczélból volnának, oly keménynézésűek, oly büszkék, hogy a gonosz indulatu ember szeméibe, mint csavarhuzók hatolnak be s huzák elő a romlottlélek sötét terveit. Nem szokot bántani soha senkit, de vaserélye olyan emberföltötti varázsu, hogy a legmegátalkodottabb betyárt is képes megrikatni, vallomásra bírni.

Ballács őrmesternek, ki most a püspök-ladányi őrs parancsnoka, sok érdemei vannak se számos érdemei között a nádudvari szereplése mindenesetre nem az utolsó, mikor perczenkint három kilométer távolságot haladva, tizenhárom kilométer távolságból elővágatott, mint a mesés d'Artagnan az őrvilűgök vért szomjazó csoportjába, melyet szétriasztva, elejét vette a hiénák borzalmas vérontásainak . . .

Ballács őrmestert az alispán, de elsőbb sorban a fenyegetett főszoigabiró maguk ajánlhatnák legfelsőbb kitüntetésre, mert a katonát disziti az érdem kereszt, s Ballács őrmester pedig első a katonák között, amint ezt az általa megmentett főszoigabiró is bizonyíthatja.

Paulus.

Azt hittem, hogy maga valamikor az én kis feleségem lesz. Ha majd mind a ketten visszük valamire.

Azt hittem, hogy együtt fonjuk bejárni az élet útját, boldogan, úgy ahogy a szerető szívek megérdemlik.

Szerető szívek? Kettőre gondoltam, holott csak egy volt. Csak egy. Az is bolondos, ábrándos poétaszív, amely égi gyönyörűséggel gondolt arra, hogy az ő szegény gazdájának lesz valamikor egy édes, kis felesége, a ki, biztatni fogja őt nagy alkotásokra, nagy czélok elérésére, a ki csüggedésekben vigasztalója küzdelmekben erőssége lesz; a ki művészelkével meg fogta tudni érteni az ő ambícióit s a kinek a lelke ott fog szárnyalni az övé mellett.

Azt hitte az a bolond szív, hogy lesz valaki, a ki meg fogja érteni a gazdáját és szerelni fogja őt olyan szerelemmel, a minővel ő szeretett.

Rajongó, ábrándos, poétaszerelemmel, melynek zománczát nem fogja letörölni soha, sem a megszokás, sem az évek; sem a szenvedély laza, sem az aggkor gyöngesége.

Ostobaságokra gondoltál szivecském! A te gazdád csak arra volt jó, hogy útját egyenesse annak, a kiért te úgy dobogtál. Csak arra volt jó, hogy a kis művésznővédeknek a nevét megismertesse a világgal, csak arra volt jó, hogy irkáljon róla, hogy fedeztesse, hogy oda segítse, fel az égre, a hol ragyog-hasson.

Megérdemelte, hogy feljusson oda, de talán még sem jutott volna, ha nem akadt volna egy bolondja, a ki az ő nagyságába vetett hitét rá tudta volna disputálni a többiekre is, aki rajongó alázattal tartotta oda a hátát, hogy azon kapaszkodjék fel, a meddig csak tud.

Most azután fenn van és nyájas mosolylyal integet le annak, a ki lent maradt.

— Jó napot barátom! Én még nem feledtem el önt. Ugy-e csak hálás, jó szívem van?

No de tegyük félte minden keserűséget. Annál is inkább, mert nem gondolok önre keserűséggel. Hiszen önnek, szép kisasszony teljeseen igaza volt.

Nagy ostobaság lett volna a mi életünket összekötni! És most, nyugodt, higgadt észszel, hálával is gondolok önre, hogy ezt az ostobaságot nem engedte megtörténni.

Hogy is nem jutott nekem eszembe, hogy a művészi pálya dicsőségéhez csengő aranyakra boutonokra, drága ruhákra s más egyebekre is van szükség, hogy valaki ott úgy ragyoghasson, amint egy királynőhöz illik.

Ön pedig ott királynő! Mit keresne az ön trónja mellett egy szürke apród. Az apródokból csak a régi avult románczokban lesznek királyok. De a legtöbb románczban, még ott is, a szerelmes apródnak szomorú végük szokott lenni.

Szeretné talán, ha nekem is az lenne?

Talán? Mert hiszen az nem árt senki dicsőségének, ha meghal érte valaki.

De engedje meg, hogy ezt az egy szíveséget már ne te tegyem meg önnek. Ne féljen tőle, azért ha bátorkodom is tovább élni, nem fogok önnek semmi kellemetlenséget okozni.

Sem jogaimra, sem szenvedéseimre nem fogok hivatkozni. Nem is lehetne, mert valójában nincsenek.

Az egészben csak annyi van, hogy álmodtam és felébredtem. De az álom emulása csak az első pillanatban fájt, mint ahogy az igazi álmoké szokott fájni, ha verőfényesek és csábosak voltak és ha belőlük komor reggelre és kellemetlenségre ébred az ember.

Később azután belenyugszik az ember, hogy az álmok csillogó hazugságain nincs mit sajnálni.

Nincs bizony! Mert a csalogányok csak erdőben lehetnek olyan igénytelen madarak, hogy megérjék a szegényes kis fészkekkel — a nagyvilág dalos madarai, azok utálják a szürkét, a szegényes otthoni fészket.

S igazuk van. Nem is nekik való az. Az a kis palota lesz magának való, a hová majd a ferje ura viszi.

Kívánom, hogy ne legyen benne nagyon boldog. Csak úgy ne érezze majd magát, mint a csalogány, a kit aranyos kalitkában tartanak!

Ujdonságok.

* **Személyi hir.** L o v a s s y Andor a nagyváradai «Szabadság» f. szerkesztője, a kitűnő humorista, Debreczenbe érkezett.

* **Tanácsülés.** Ma délelőtt 10 ór kor a városháza nagy termében S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester elnökle alatt rendes tanácsülés volt, melynek több folyó ügy mellett legfontosabb tárgya volt az erdőjövendelmek szaporításának kérdése, illetőleg W e i s z Lajos kisvárdai kereskedőnek ajánlata volt ki a város erdősegeiből kikerülő famennyiséget köbméterenként 9 frt 60 krért ajánlkozott 10 évre bérbe venni. Az egész ügyat a jog és pénzügyi bizottságban való tárgyalása alkalmával részletesen ismertettük s most csak örömmel konstatáljuk azt, hogy a városi tanácsban is felebradt az üzleti szellem s egész a jog és pénzügyi bizottság álláspontjára helyezkedett. Nem fogadta el tehát W e i s z ajánlatát, hanem kimondotta a jog és pénzügyi bizottsággal egyetértőleg, hogy a famennyiségre 5 évre nyilvános pályázatot hirdets így ébreszti fel a konkurrencziát. — Az ügy fölött különben a júliusi közgyűlés dönt.

* **A custozzai csata.** Tudvalevő dolog, hogy az osztrák hadseregnek sok porolás között utolsó győzelme a szabadságon a custozzai csata volt 1866. jun. 26-án. Meg is ünnepli a közös hadsereg ezt a «dicső» napot e «szabadság» hazában minden esztendőben jobb ügyhöz méltó buzgalommal és becsülettel. Nincs ellene kifogásunk, hiszen édes apja volt az a 66-iki hadsereg, a mely akkor ütött utolsó az olasz szabadságon, miután háromszáz esztendőn keresztül nem volt a futáson kívül más foglalkozása. De az ellen már kifogásunk van, hogy azt a szabadság leigázására czélzott győzelmet másnak, mint a katonaság ünnepének tekintsék s szabad polgárok nevében is megünnepeljék. A debreczeni r. kath. templomban tartandó istentiszteleten nem fog tehát megjelenni — hisszük — senki, a ki azt a gyanut kelthetné, hogy ott a szabad polgárságot képviseli, vagy ha fog, előre tiltakoznunk kell ellene.

* **Egyházmegyei gondnokválasztás.** Az alsó-szabolcs-hajduvidéki ev. ref. egyházmegyei gondnoki tisztségre beadott szavazatokat tegnap este bontották fel és általános meglepetésre, már az első szavazásnál L e n g y e l Imre a helybeli kormánypart elnöke, többségben volt. A szavazatok így oszlottak meg: L e n g y e l Imrére 36, P u k y Gyulára 9, gróf D é g e n f e l d Pálra 7. R á s ó Gyula kir. tan. alispánra 4 szavazat esett, így abszolút többséggel Lengyel Imre lett az alsó-szabolcs-hajduvidéki egyházmegye új gondnoka.

* **A Rác Kari hegedűje** valami csoda erdőben nőtt metszett fa, annyi sok szép magyar nótá, búbajos andalító hang zsong, szunnyad e száraz fában, hogy igazán ez már bámulatos, mint a tündér leányok nótái. Persze a R á c z Kari művészi tehetsége, selyem vonója kell hozzá, hogy felébredjenek, sirjanak, majd kacagjanak ezek a lágyan szendergő varázshangok. R á c z Kari mestere is ennek a hegedűnek. A napokban egyik kavéházban történt, hogy fogadást tettek Ráczzal szemben, hogy vajjon képes-e nyolczvan magyar nótát egymásután eljátszani a nélkül, hogy ismétlésbe keveredne, mert ha megismételtend egy nótát, akkor veszítendő a fogadást az az ötvege pezsgőt. R á c z Kari elfogadta a hegedűjét s eljátszott azon egymásután szebbnél-

szebb, régiebbnél-régiebb nyolczvan busongós magyar nótát, majd reáadásul még harmincz magyar nótát a legújabbakból. — A művész primás e bravuros játéka természetesen általános feltűnést s zajos tetszést aratott a kávéház vendégei között, kiket mindnyájukat elragadtott a Rác Kari hegedűje, varázshegedűje.

* **Eljegyzés.** Az István gőzmalom érdekes igazgatójának M a y e r Emilnek kedves s művelt leányát O l g á t tegnap jegyezte e B ö h m Ferencz, az osztrák magyar bank debreczeni főnök helyettese. A fiatal jegyeseknek, kik mindketten ismert s kedvelt alakjai Debreczen előkelő társas életének, sok szerencsét s boldogságot kívánunk.

* **Látogatás a polgármesternél.** B e ö t h y Zsolt min. tanácsos. budapesti tud. egyetemi ny. r. tanár D ö c z y Imre főgymn. igazgató kíséretében ma délelben 1/4 1 óraker látogatást tett S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármesternél, hogy mint a középiskolai tanáregyesület elnöke megköszönje Debreczen város szives meghívását a tanáregyesület nevében.

* **Iskolaszéki elnökválasztás.** N é m e t h y Lajos az ev. ref. egyház iskolaszéki elnöke tudvalevőleg még a tél folyamán lemondott az állásáról, de a presbyterium kérésére megtartotta azt az iskolai év végéig. Most ez eltelvén új iskolaszéki elnökről gondoskodni kellett s a presbyterium f. hó 27-én délelőtt 10 óraker tartandó ülésében tölti be e tisztséget és mint értesülünk a többség M i t r o v i c s Gyula ev. ref. lelkész óhajta megnevezni.

* **Az iparoskór nyári tánczvigalma.** Folyó hó 27-én Vasárnap tartja meg az iparoskór szokásos nyári táncz mulatságát, még pedig a «M a r g i t» fürdő nagy termében. Valószínűleg jó idő fog kedvezni a mulatságnak, midőn is a villanyvilágított szőp hős kertben élvezheti az ember a jelenlegi bérlő által gyorsan kiszolgált jó étkeket és italokat, mint ezt a multkori dalárdaconcert alkalmával is tapasztaltuk. A rendezőség — élén T ö t h Kálmánnal — mindent el fog követni, hogy a megjelenő közönség igazán jól töltsé idejét ezen a minden ízében magyaros mulatságon. A talpalátót a Magyar fiúk fogják huzni. Bizonyára látogatott lesz az iparoskór nyári tánczvigalma, a hol — mint tudva van — tánczosokba soha sincs hiány. Jegyek előre válthatók Szedlák és Vámos, valamint Nagy András urak üzleteiben, este pedig a penztárnál.

* **Fényes esküvő.** Fényes esküvő lesz f. hó 29-én, kedden délelőtt, amikor Debreczen egyik legkedveltebb előkelő hölgyét G e r s o n Adrienne kisasszonyt vezetni oltárhoz M i s k o l c z y Lajos tb. szolgabíró. Az anyakönyvvezetői hivatalban végbemenendő házasságkötés után az új párra az egyházi áldást, — mint értesülünk — S z e l e György, az ujonnan választott bakonszegi ev. ref. lelkész adja.

* **A hazai üvegipar fellendülése.** A hazai üveggyárosok országos értekezlete tegnap és tegnapelőtt Budapesten tartatott meg. A debreczeni kamarát G r ü n v a l d József és ifj. K a s z a n y i t c z k y Endre képviselték, a kamara kerületében levő üveggyárosok közül jelen voltak K á h á n testvérek máramaros megyei üveggyáros cég és R é n y i Árpád Zelestyei (Szatmár m.) üveggyáros, valamint S o m o g y i Ferencz m. szigeti üveg és porcellán kereskedő. Az értekezleten előadták a jelenlegi válság okait s ennek kapcsán azon módokat beszélték meg, melyek alapján a bajokon segíteni lehet. Targyat képezte még az értekezletnek tarifális intézkedések, a közlekedés fejlesztése, az üveggyárakhoz vezető utak jókárba helyezése, a keleti kivitel előmozdítása, az állam támoga-

tása részben subvenczió, részben kamatmentes kölcsön nyújtása által, üvegipari szakiskola felállításának közszállításonkál a hazai üveggyártmányok kötelező alkalmazása stb. Az értekezlet végül két napi tanácskozás után albizottságot küldött ki, mely e sérelmek és kívánságok tárgyában memorandumot fog kidolgozni és a kereskedelemügyi miniszter elé fogja mielőbb terjeszteni.

* **Presbyteri közgyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma f. hó. 27-én délelőtt 10 óraker az egyház tanácstermében N é m e t h y Lajos ev. ref. lelkész és S i m o n f f y Imre főgondnok elnökle alatt közgyűlést tart, a melynek az iskolaszéki elnökválasztáson és több fontos ügyeken kívül legfontosabb tárgya lesz az e g y h á z k e r ü l e t i f ő j e g y z ő r e v a l ó s z a v a z á s. Felhívjuk a presbyterium tagjait, hogy vasárnap teljes számban jelenjenek meg a közgyűlésen a fontos ügyek tárgyalására.

* **A Magyar fiúk itthon.** Jeles zenészeink a M a g y a r i fiúk tegnap délután érkeztek haza Aradról, hol hat napig játszottak inkább erkölcsileg, mint anyagilag fényes sikerek mellett. Nagy károsodására volt kitűnő zenészeinknek az, hogy velük egyidejűleg három orfeum, közöttük a Somossy-mulató tagjai s egy tamburás zenekar működtek Aradon.

* **A debreczeni gazdasági tanintézet hallgatóinak kirándulása.** A debreczeni gazdasági tanintézet hallgatói ma és holnap kirándulást rendeznek a Hortobágyra és Ohatra. A hallgatóság S z ü c s Mihály igazgató, F e r e n c z y Ferencz és K e r p e l y Kálmán tanárok vezetése alatt ma reggel indult a Hortobágyra, ahol megtekintik a városi ménest, gulyást s a többi künn levő jószágot. Majd az Ohatra mennek, hol az állatok számára berendezte korodát nézik meg.

* **A kiváncsi miniszter.** Az igazságügy-miniszter a kereskedelmi és iparkamarához intézett leiratában az iránt fejezi ki kíváncsiságát, hogy vajjon káros, vagy előnyös hatása volt-e az uszora és káros hitelügyletekről szóló 1883 évi 25 törvényczikknek. — Arra utasítja tehát a kamarát, hogy ennek hatását észlelje és tapasztalatairól hczzá tegyen mielőbb kimerítő jelentést. Csak aztán meg lenne a kiváncsiságnak az eredménye s szigoritárnák az uszora törvényt.

* **A debreczen-f. abonyi vasut h. é.** vasut részvenytársaság tegnap d. u. tartotta VII. évi rendes közgyűlést. Csávolszky Lajos orsz. képviselő akadályozva lévén a megjelenésben, S z a l y b e l y Gyula társulati alelnök elnököl a mindössze egy negyed óráig tartott közgyűlésen. Az igazgatóság jelentése az 1896. évi üzletről a vonalak forgalmának gyarapodásáról számolhatott be. Az uszok száma 285073 személyre emelkedett s 1200-zzal több mint az előző évben. Az ezek után elért bevétel 84016 frtról 86899 frtra emelkedett. Az áruforgalom is 990 tonnával volt nagyobb az előző évinél s 73443 tonnat tett, mely után 117476 tn. volt a bevétel. A mult évben Tiszafüred és Kétköz között az árvíz tetemes károkat okozott, amelyek miatt 19318 fn. költség merült fel. Ebből miniszteri rendelet alapján 2900 frt a tartalékalap terhére irható; ellenben a fennmaradó 16418 frt. a tartalékalapból, illetve a tartalékalapot képező elsőbbségi részvényekre felveendő kölcsönből csupán előlegezhető és annak a 100,000 forintot meghaladó üzleti feleslegek felhasználásával 1 év alatt megtehendő lesz. Az évi tiszta bevételi főösszeg 98475 fr. 73 krt. tesz ki. Ha az eredmény, daczára a fentebb kimutatott forgalom emelkedésének a megelőző évvel szemben 5360 frttal kedvező lenebb, aminek természetes magyarázatát adja az előző évi jelentés amelyben ki van emelve, hogy az 1895. év eredménye az előző évekre visszamenő szállítási díj visszatérítések javítása következtében alakult kivételesen kedvezővé. Ezen rendkívüli bevétel a mult évben elesvén, természetesen, hogy az üzleteredmény számsze-

rüleg kevesbedett, illetve azov rendes mederbe terelődött, melyben jövőben a forgalom emelkedése érrényesülni fog. A nyereség felosztására nézve javasolja az igazgatóság, hogy a kisorsolt 49 drb. elsőbbségi részvény bevéltására 4900 fr az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai részére 2560 frt. fordítassék, a fennmaradó 92015 frt 73 krt. pedig az 1896 évre eső osztalék fejében — a forgalomban lévő 40446 db elsőbbségi részvény 1896 jul. 1-én esedekes szelvényének 2.25 %-kal leendő beváltására 91003 frt 50 kr. fordítassék, 1012 frt 23 kr pedig a jövő évi számlára vitessék át. A közgyűlés a jelenlést az abban foglalt javaslatokat elfogadta, a mérleget megállapította a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta. — A jelenléti jegyek értékének megállapítása után elnök a gyűlést berekesztette. — Azután igazgatósági ülés következett. A jelentéshez csatolt statisztikai kimutatások szerint legnagyobb forgalmat érte el a b-ujvárosi állomás, ahol 52077 utas szállott fel és 104026 tizedonna aru adatott fel. A Debreczen állomás 28510 utassal, 8913 tizedonna aruval, a debreczeni vásártéri állomás 25591 utassal, 5028 f. t. aruval, a Hortobágy 4993 utassal, 3361 aruval, Óhatkócs 12317 utassal és 36325 aruval. Macs pedig 12559 utassal és 72309 aruval szerepel.

* **Az országos tanárgyűlés.** A közpiskolai tanáregyesület ez idén Győrött és Pannonhalmán ülésezik. Mindkét helyen külön bizottságok gondozzák a kongresszus ügyét. Győrött a város, Pannonhalmán pedig a szent Benedek-rend vendégei lesznek a tanárok, a kik az ország különböző tájairól eddigelő körülből kétszázán jelentkeztek. Győrött — mint onnan írják — L a s z b e r g gróf főispán, Z e c h m e i s t e r polgármester, N e m e t h dr. főigazgató, L e n n e r Emil főreáliskolai és A c s a y Xaver Ferenc főgimo. igazgató buzgólkodnak az ülés előkészületei körül, míg a központban a tanár egyesület igazgatósága és N e g y e s y L. dr. főtitkár egyengetik a munkát. A közgyűlést a vármegyei székház nagytermében kezdik jul. 4-én s másnap 5-én Pannonhalmán folytatják, míg 6-án a léb-nyi román stílusú templom megtekintésére indulnak. Itt B e ö t h y Zolt dr. egyetemi tanár, az egyesület elnöke tart esztétikai előadást a gyönyörűen restaurált templomról. Lébenyből Magyar-Óvárba mennek a tanárok az ottani látványok megtekintésére.

* **Hetven pályázó.** Sok az eszkimó, kevés a foka, ezt bizonyítja az is, hogy a debreczeni ker. beteg-egylező pénztárnál megüresedett két pénzbeszedői és egy szolgái állásra 70-en pályáztak. — A választást ez állásokra a holnapi igazgatósági ülésen ejtik meg.

* **Versenytekedés.** Kaptuk a következő értesítést. A kereskedő ifjak önk. egyesülete által rendezett díjas tekézésre, melyen a 20 koronás első díjon kívül szép értékes díj tárgyak vannak, e hó 24 és 26-án este még lehet dobásokat tenni. A díjak kiosztása vasárnap e hó 27-én déli 12 órakor leendő. K o v a c s Béla egyes. háznagy.

* **Ki akar segédjegyző lenni?** Igaz fényes kilátás kecsegteti azokat, kik segédjegyzők óhajtanak lenni. F e r e n c z y Elk főszolgabíró ugyanis most hirdet pályázatot a megüresedett jósai segédjegyzői állásra, a melylyel egy szobás lakás, F. Józstól 70 frt, A. Józstól 50 frt évi fizetés jár, azonkívül, ha k i n e v e z i k helyettes anyakönyvvezetőnek, még 180 frtot is kaphat az államtól. Az kik pályázni akarnak, kérvényeiket július 4-ig a főszolgabírói hivatalhoz adják be s a választás július 5-én lesz a jósai községházban.

* **Öngyilkos asszony.** Egy szegény mosónő, ki két keze keserves munkájával kereste meg mindennapi betevő falatját, öngyilkos lett. Beteg volt, nagy beteg, melyet nem tudott senkisé meggyógyítani, csak a halál. És ő ezt az orvosságot használta. Darabos utca 1044. sz. alatti lakásáról tegnapelőtt e té látták, hogy eltávozott B o b o l a Györgyné

mosónő. Azóta nem látta, nem hallott felőle senki. Keresték, de mindhiába, nem akadnak rá. Tegnap délután végre megtalálták a padláson, halva. Egyik udvarbeli lakónak dolga akadt a padláson s mikor felért, rémülve látta, hogy Bobula Györgyné egy szarufán függ holtan. Az udvarbeliek hirt adtak az I. ker. rendőrségnek, melynek részéről Kovács Mihály p. biztos, dr. Balkányi Ele ker. orvossal a helyszínére ment, de az orvos már csak a beállott halált s azt konstatálhatta, hogy Bobulané még tegnapelőtt este követhette el az öngyilkosságát. Hu háját kiszállították a közközház halottas kamrájába.

* **Leütötte a malomkötél.** Tegnapelőtt d. u. az István gőzmalom lisztraktárában M é s z á r o s István munkás a felvonókészülékre lépett, hogy azon valamit igaztson. Mialatt azonban dolgot végezte, eddig ki nem puhatolt más munkás meghuzta az indító kötelet, minek folytán a készülék megindult s Mészáros róla leesett. Esés közben kezén és alsó lábán csekélyebb horzsolást kapott, mely azonban legrövidebb idő alatt begyógyul.

* **Az iparos kör mulatsága.** Az „Iparoskör“-nek e hó 27-én (Vasárnap) a Margitfürdő termében tartandó nyári táncvizigalomra a meghívókat már ki hordták. A kik ezt nem kapták volna meg es arra igényt tartanak, sziveskedjenek egyleti pénztárnok Szedlák József urhoz fordulni. A rendező bizottság.

* **Közgyűlési munkálatok kiállítása.** A »Közgyűlési Egyesület« Telek-utcai műhelyében (Bejelentő hivatal épülete) a növénydekek munkálatai f. hó 27-én, vasárnap d. e. 9—12, d. u. 3—6-ig közszemlélésre lesznek kitéve. A tárgyak szives megtekintését az érdeklődő közönség szives figyelmébe ajánlja az egyesület igazgatósága.

* **A vadásztársulat a szegényeknek.** A debreczeni vadásztársulat tagjai közt összegyűtvén 14 frtot, azt ma S i m o n f y Lóré kir. tan. polgármester kezébe jutatták, hogy azt a városi szegényalaphoz csatolja.

* **Iparkiállítás Karczagon.** A karczagi igaztestület helyi iparkiállítást rendez augusztus hó 29-án Karczagon, a melyen Jász-Nagy Kun-Szolnok megye területéről számosan vevnek részt. Ez iparkiállításra meghívták a debreczeni iparkamarát is.

* **Egy pap a coelibatus ellen.** M a d u r k a y Miklós csatáji plébános »Coelibatus cím alatt könyvet írt a melyben a papi házasság mellett érvelt. Hire járt aztán, hogy Boltizár József esztergomi érseki helynök maga elé idézte Madurkay plébánost, a ki őt mindent, a mit a papi nőtlenség ellen írt, — visszavont és kijelentette, hogy aláveti magát az egyházi hatóság által reáért súlyos fegyelmi büntetésnek. A birnek ezt az utóbbi részét, mely egy néppárti újság híresztelése nyomán került a lapokba, most maga Madurkay plébános csafolja meg a »Nyugatmagyarországi Híradó«-ban közölt.

* **Elveszett.** Dr. U j f a l u s y elvesztett 2 kötet könyvet, a becsületlen megtaláló vagy a háznál, vagy a kapitányságnál 2 frt jutalomba részesül.

* **A szabadkai tamburások** több oldalról jött óhajuk megféleve mátol kezdve még néhány napig a Corso-kavéházban tovább játszanak.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Saját tudósítók távirata. —

Budapest, június 24.

A képviselőház ma ülésén B e n y o v s z k y Sandor gr. beszélt először éles szavakkal utasítva vissza a 16. §-t.

Utána K á l m á n Károly állott fel és a Ház folytonos kaczagása között kibeszélte az egész ülést. D. u. 2 órakor hagyta el.

Az üldözött «Fővárosi Lapok.»

Budapest, jun. 24. (a Debr. ered. táv.)

Az U j F ő v á r o s i L a p o k kiadóhivatalában a rendőrség tegnap délután K e n d e Zsigmondnak, a M a g y a r U j s á g s z e r k e s z t ő j é n e k feljelentésére lefoglalta a czimszalagokat s ezért s lapot az esti postával nem tudták a vidékre expedálni, ez volt az oka, hogy ma reggelre nem érkezett meg. K e n d e Zsigmond a M. U. maraggyéi számában nyilatkozatot tesz közzé V i r á g Béla ellen, Virág Béla viszont az eljárás elleu kei ki ogy nyilatkozatban s egyben provokálta K e n d é t mai nyilatkozatáért két képviselővel.

Brassai haldoklik.

Budapest jun. 24. A Debr. ered. táv.)

B r a s s a i Sámuelről ki csak a mult héten töltötte be 100-ik életévét szomorú hír érkezett Kolozsvárról: h a l d o k l i k. Sőt a déli órákban Budapestén halálhíre is elterjedt.

4 órakor érkezik a hiteles hír, hogy Brassai Sámuel Kolozsvárott meghalt.

Színházi tüntetés Krakkóban.

Budapest, június 24. A Debr. ered. táv.)

Krakkóból jelentik: A rendőrség cenzurái joga alapján megtiltotta a krakkói színháznak A n é p e l n y o m ó i c z. darab előadását, m re tegnap a megjelent óriási néptömeg tüntetést rendezett a színház előtt. A rendőrség szétverte a tömeget, a vezetőket elfogták s a katonazenekarnak megtiltották a nyári színházban a játszást. A rendőrség ma reggel az elfogott vezetők közül Dariensky képviselőt 14 napi másokat 6—14 napi börtönre — ítélte el.

Az angol királynő jubileuma.

Budapest, jun. 23. A Debr. er. táv.)

Londonból jelentik: Az opera tegnapi diszelőadása fényesen sikerült. A közönség óriás, ovációkban részesítette a királyi családot.

Budapest, június 24. (A Debr. ered. táv.)

L o n d o n b ó l jelentik, hogy a T i m e s tegnapi száma melez szavakban emlékezik meg F e r e n c z J ó z e f királyról a bécsi angol nagykövethél tett üdvözlő látogatása alkalmából.

A románok és az autonomia.

Budapest, június 23 (A Debr. ered. táv.)

Nagy S z e b e n b ő l jelentik, hogy M i h á l y i Viktor b a l a z s f a l v i gör. kath. román érsek ott P á v e l Mihály, R a d u Demeter és S z a b ó János püspökökkel értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a kath. autonomiai mozgalmaktól távol tartják magukat mindaddig, mig régi jogos kivánágaikat nem teljesítik.

IRODALOM.

A magyar nemzet története.

A S z a l a y-B a r ó t h-féle nagy illusztrált díszműnek most jelent meg a III. kötet. A nazyszabású milleniumi mű az újabb történeti kutatások eredményeinek gondos felhasználásával készült s így a szigorubb tudományos követelményeknek is megfelel. Mindamellet nem száraz, mint a milyen a legtöbb tudományos munka szokott lenni. Nyelvezete könnyed, világos, úgy, hogy a művet bárki olvashatja és élvezetel, okulást találhat benne. Ennyiben a tudományos szempontok kelő méltatása mellett is népszerűnek nevezhető e mű, a mely ezen tulajdonságánál fogva első sorban van hivatva arra, hogy a magyar közönség széles rétegében elterjedjen s a nemzet igazi olvasókönyvéül tekintessék.

Illusztrációk tekintetében a fokozottabb igényeket is kielégítheti. A három eddigelő megjelent kötetben számos műmelléklet, a történeti eseményeket feltűntető kép, arckép, csatakép, pecsét, pénz és emlékérmék mása van, továbbá fegyverzetet s viseletet ábrázoló képek. A műmellékletek közt van több színes is, melyek közül a szent koronát, Nagy Lajos királyt és udvarát, egy Corvin-codex címlepkéjét továbbá Budavár visszavételét feltűntető képeket különösen ki kell emelnünk. Az illusztrációk száma eredetileg csak 600-ra volt tervezve, de már eddigelő is meghaladja a 800-at s a műnek IV. és utolsó kötete még hátra van. Az illusztrációkat a mű átdolgozója, Baróti Lajos dr. a legnagyobb gonddal állította össze. A III. kötet éppúgy, mint e munkának előzőleg megjelent kötetei, kétféle diszkötésben kaphatók és pedig az egyik kiadás az ugynevezett koronakötés, a magyar szent korona színes reliefjével; a másik Mátyás király korabeli kodex-utánpótlás, télbőr kötésben. A munka az év végén megjelenő negyedik kötettel teljes lesz. A műből most jelent meg a IV. kötet első füzeté is, a 64-ik füzet, melyben a Habsburg házból való királyok korszakában az I-ső József király alatti mozgalmak események (1705—1711) adatnak elő. A kuruczvilág dicső és szomorú emlékü nagy csatapanorámáját uagyreszt hírneves intézőkkel látjuk magunk előtt elvonulni. A harcok és a párt politika tusakodásába, első helyen a véres onodi országgyűlés nevezetes eseményeibe nyerünk tiszta, tárgyilagos betekintést. A füzet mellékletei: Mária Terézia magyar kísérettel, a mely kivétellel kerül a füzetbe. A szöveg illusztrációi ezek: XIV. Lajos francia király II. Rákóczy érme a vallásügyben létrejött egység emlékére. — Bottyan János aláírása Starhemberg Guidó. A portyázó kuruczok fogoly labanczot hajtalmaguk előtt. Bercsényi Miklós arcképe és aláírása. Kurucz főtiszt kíséretében. Az 1707-ik függetlenségi nyilatkozat. Megjelent Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) udv. könyvkereskedésében.

Falk Miksa Richárd darabja.

Debreczen, június 24.

Falk Miksa a Richard lapunk munkatársa a «Vig-zinház»-hoz a napokban egy «A nyomorultak» című drámát nyújtott be, melyről a «Budapesti Napló» f. hó 23-iki számában igen szellemesen tesz említést. A mű új philosophikus irányu és a mint értesülünk a jövő évad programjának egyik legerősebb támasza lesz.

A «Budapesti Napló» szellemes közleménye a következő:

Falk Miksa darabja.

— Színházi szenzáció. —

Budapest, június 22.

Pusztá szóra is elhíhetik nekem, hogy szívesebben teszek látogatást valami szép fiatal asszonykánál mégha véletlenül szalmaözvegyi sorban van is, mint egy színházi dramaturgnál. Ha az ember színházi dramaturgot látogat, abba a gyanuba keveredik, hogy a titkos dramairók tiszteletreméltó és soktagu céhéhez tartozik; — igaz hogy a fesszalmaözvegyesek látogatásával is könnyen gyanuba keveredik az ember, de ebben az esetben megvan legalább az a vigasztalása, hogy nem gyanusítják titkos dramairással.

Szóval nem szívesen látom a dramaturg urakat Szeretem és tisztelem őket, de — messziről.

Ma déltájban azonban a véletlen a Vig-zinház tájkára vetett. Gyönyörűen épül ez a vidék. A három és négyemeletes paloták csakugy gombamódra nőnek ki a földből a színház környékén.

— Ha a dramairó-ipar úgy virágoznék itt Budapesten, mint az építő-ipar, gondoltam magamban. — a dramaturg uraknak kevesebb fejtörést okozna a probléma, amelylyel egy érdekes őszi programnak az összeállítására!

Ezzel kapcsolatosan az eszembe ötlött, hogy ezen a tájékon nekem egy dramaturg jó

barátom töri most a fejét ugyanezen a problémán.

— Nézzünk fel hozzá, — biztattam magamat — hátha csakugyan rejteget valami színházi szenzációt a jövő ősze! Igaz, hogy ezzel a látogatással kiteszem magamat annak a gyanunak; hogy e yike vagyok a hazai negyvennégyezer titokzatos Shakespearének, de hát milyen áldozatra nem képes egy lelkes színházi rovatvezető, különösen a nyári szünet idején, csak hogy egy kis szenzációval ékesíthesse fel lapját.

Még be sem fejeztem jóformán ezt a kis magán beszédet, mikor már be is nyitottam a Vig-zinház dramaturgjának, Szécsi Ferencnek a szobájába.

Elém sietett és ezzel a felkiáltással a szívére ölelt:

— Megvan! Megvan!

Mi van meg? — viszonzotam ölelését, megtoldva egy kíváncsi arckifejezéssel.

— Semmi! Semmi! — felelte és a becses egészségem felől sietett tudakozódni.

Rögtön észrevettem, hogy valami titkot akar rejtegetni előlem és elhatároztam, hogy minden áron kiveszem belőle.

— Ön az imént elárulta magát! Megvan! Hiába is tagadná! Egész bizonyos vagyok benne, hogy megvan! Most csak azt mondja meg, hogy mi az a mi megvan?

Egy pillanatig ingadozott és küzdött magával, mint valami drámai hős.

— Igaza van! — kiáltott fel aztán. — Vannak pillanatok az emberi életben, mikor lehetetlen hallgatni! Ilyen pillanat ez a mostani is barátom...

— Tehát mi van meg?

— Megvan a Vig-zinház saionjának a nagy szenzációja!

— Ah ah! Herczeg Ferenc nemcsak a nemzetinek tett ígéretet egy darabra...

— Hahaha! — hangzott a dramaturg gunyos kacagása.

— Talán Csikynek egy hátrahagyott ismeretlen vigjátéka?

— Valami érdekesebb!

— Sardou egyenesen a Vig-zinház számára írt valamit?

— Még ennél is több!

— Ennél is több! ... Murai Károly...

A Vig-zinház dramaturgja tagadólag rázta a fejét.

— Ne is törje az eszét! Ugyse találná ki soha... Itt van nézze! Eppen most hozta a posta!

Ezzel egy negyedrétt alakú, karcu, fekete füzetet vett fel az asztalról és élém tartotta.

— Hát mégis csak szindarab?

— Még p-dig ötödféles, csengő jambusokban! És tudja ki írta? Falk Miksa! No ugye, ez csak szenzáció!

Hát ez csakugyan szenzáció!

Egy verses dráma hazánk kitűnő publicistájától, a Pester Lloyd illusztris szerkesztőjétől, Falk Miksától, annyi ragyogó képviselőházi feliratnak és delegációsális hadügyi bizottsági jelentésnek a megírójától! A magyar géniusz mégis mégis csak szeretettel terjeszti ránk szárnyait, mikor a magyar színpadi produkció e dekadens korában, elédesgeti a politika mellől ezt a lángelméjű embert és leereszkolva otthon, családi tuszkulánumban az író asztal mellé, kezébe adja a költői tollat amely alatt most az egyszer nem szarkasztikus élfő vezércikk-frázisok, hanem csengő jambusok pengenek ki, amelyekben igazi drámai erő lüktet...

Ezért a darabért a Vig-zinház még: magamat is megirigyelheti: kétségtelenül olyan szenzáció, amely mellett még a hipnotizált Tribby is eltörpül!

Egy kis skrupulusom támadt ugyan: hogy ér rá ez az illusztris politikusunk még arra is, hogy verses drámát írjon?

Tudjuk róla mindnyájan hogy nagy barátja a színpadaak, páholyt tart az Operában, ott van a Nemzeti Színház premiere-ien, de hát verses drámát is ír?

— De hát csakugyan Falk Miksa írta ezt a darabot — kérdeztem.

— Csak nem kételkedik benne, ha mondom? Különbön itt van az asztalomon a kíséző levele, amelyet hzzáom intéztem. Azt írja benne, hogy most nagyon sok a dolga, de a jövő héten egy kis kommentárt is fog küldeni a darabhoz.

Ma este a rendesnél korábban siettem be a szerkesztőségbe és menten belefogtam a következő színházi hír megírásába:

Falk Miksa darabja. A Vig-zinháznak nagy szenzációja lesz az őszi évadban. Falk Miksa, a kitűnő publicista, a Peste. Lloyd illusztris szerkesztője, kétfelvonásos verses drámát írt, amelyet...

Idáig értem a színházi szenzációim megírásában, mikor a hordár a következő levelet hozza a számomra:

Kedves barátom!

Ön sokkal inkább újságíró, sem hogy meg tudná állani, hogy ne írjon arról a darabról, amelyet megmutattam ma önnek, mikor nálam járt. Persze nem veheték féket az ön ismert indiskréciójára, de egyre figyelmeztetni tartozom:

A nyomorultak című két felvonásos verses drámát, úgy ahogy mondtam, csakugyan Falk Miksa írta, csak hogy egy kis hozzátétellel. A darab szerzője Falk Miksa Richárd.

Az ön tisztelt híve stb. stb.

S z é c s i Ferenc s. k.

Igy jár az ember, ha elve ellenére dramaturgokat látogat. Ezennel szent fogadást teszek, hogy ezentul hü maradok elvemhez s inkább fogok látogatni fiatal, bájos szalmaözvegyeseket, mint színházi dramaturgokat.

Ha nem hiszik, kész vagyok megesküdni rá!

Rip van Winkle.

Hazafias kérés a mngyar tanítószághoz.

Debreczen, június 23.

Az Erdélyrészi Kárpát egyesület Kolozsvárott a következő felhívást küldte be hozzánk, melyet készséggel közlünk s ajánlunk érdekelte olvasóink szíves figyelmébe:

Meg akarjuk hazánkban honosítani az ismeretet gyarapító, a lelket és szívet nemestítő turistáságot. Felébredzeni szándékunk mindenkié a természetet iránt való szeretetet. Az erőt efcésérlő mulatságok helyett a szabad természetbe hívjuk Magyarországot lakosságát, hogy megbeszélje azt a földet, mely kenyeret ad nekünk és tudjon lelkesedni ama pazar változatokban, szépségekben, melyek oly fenségesen csak a természetben találhatók fel.

Itthon akarjuk tartani mindazokat, kik már szeretik a természetet, azonban szórakozni, fűdölni, fürdőzni, turistáskodni a külföldre mennek és pénzükét is ott költik el.

Értékesíteni szeretnők a hazának minden részét, hogy a föld ne heverjen kiaknázatlanul, hogy a természeti szépség ne legyen hozzáférhetetlen. Azt akarjuk, hogy a havasokat és hegyeket, a völgyeket és patakok környékét benépesítsük vig dalt éneklő turistákkal.

Hasznos közgazdasági, kulturális s közjótékonyági eredménye lesz annak, ha megbecsüljük azt, a mi a mienk és értékesítjük azt, a mi most parlagon hever. — Hazafias szándék, nem törekvés vezet tehát minket, mikor e cél keresztülvitelében dolgozótársakul hívjuk a magyar tanítószágot, hiszen nek-k van legtöbb alkalmuk érintkezni a lakossággal, a néppel.

Az a kérésünk a magyar tanítószághoz, hogy álljon zászlónk alá és segítse küzdelmében egyeületünket, mely küzdelem a haza jólétéért, a nemzet kulturájának fejlesztéséért van.

Vegye minden magyar tanító kezébe ez ivűnkét és székhelye területén, ismerősei körében: az erkölcsi testületelnök, a kaszinóelnök iskoláknál vigye keresztül, hogy lépjenek reades tagokká egyesületünkbe. Azt a tanítót, a

ki 4 tagot gyűjt, beiktatjuk gyűjtő tagjaink közé és ingyen küldjük részére az egyesület illusztrált folyóiratát, sőt mindama kedvezmény-kbe is részesítik, melyek a rendes fizető tagokat megilletik. Tehát egy kis buzgalommal, egy kis érdeklődéssel a tanítók fejleszthetik az ügyet és maguknak is hasznot hajthatnak.

Nem kételkedünk abban, hogy a magyar tanítóság megérti a mesés és hazafias törekvésünket és sietni fog felhívásunknak eleget tenni.

Ebben a biztos reményben ismételten figyelmükbe ajánljuk kérésünket.

A tagsági belépésre vonatkozólag mellékelt gyűjtőívünk ad teljes felvilágosítást.

E gyűjtőív az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület czimére Kolozsvárra küldendő vissza.

Kolozsvár, 1897 május 15.

Honfiai üdvözléssel:

B.Fellitzsch Arthur Radnóti Dezső
társelnök. főtitkár.

Kedvezmények.

Az E. K. E. tagjai, akik tagsági díjaikat rendszeresen fizetik, a következő kedvezményeket vehetik igénybe:

1. Ingyen kapják az egyesület folyóiratát, mely minden hónapban a leg-zebb kiállításban szép képekkel és ismeretterjesztő tartalommal jelenik meg.

2. Kedvezményes árban rendelhetik meg az egyesület kiadványait.

3. Utazások alkalmával igénybe vehetik az egyesület által az egész országban szervezett olcsó turista szállókat és ott olcsón étkezhetnek.

4. Részt vehetnek az egyesület rendezte kirándulásokban és élvezik ez alkalommal az összes közlekedési és más kedvezményeket.

5. Több tag csoportos kirándulása részére az óhajtott kedvezmények kieszközölése ügyében az egyesület közbenjár.

6. A magyar folyam és dunagőzhajózási társulat hajóin II-od osztályú jeggyel I-ső osztályon utazhatnak. (Ugyaníly kedvezmény megnyerése van folyamatban az összes közlekedési vállalatoknál.)

7. Megszállhatnak az erdő és bányatiszti lakokban és ott díjtalanul meghálhatnak.

8. Az egyesület menedékházait díjtalanul igénybe vehetik.

Az egyesület üdülőtelepein (Radna-Borberék, Dombhát) olcsón nyaralhatnak.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde

június 23

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

Bursa	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági	76	8.25 - 8.40	80	8.80 - 8.85
"	77	8.50 - 8.60	81	8.85 - 8.90
"	78	8.60 - 8.65	82	8.90 - 8.95
Tiszavidéki	79	8.70 - 8.75	83	8.95 - 9.00
"	76	8.50 - 8.60	80	8.80 - 8.85
"	77	8.65 - 8.70	81	8.90 - 8.95
Pestvidéki	78	8.70 - 8.75	82	8.95 - 9.00
"	79	8.75 - 8.85	83	9.00 - 9.05
"	79	8.45 - 8.90	80	8.80 - 8.85
Fehérmegyei	76	8.60 - 8.65	81	8.85 - 8.90
"	77	8.65 - 8.70	82	8.90 - 8.95
"	78	8.70 - 8.80	83	8.95 - 9.00
Bácskai	76	8.45 - 8.75	80	8.80 - 8.85
"	77	8.60 - 8.65	81	8.85 - 8.90
"	78	8.65 - 8.70	82	8.90 - 8.95
Észak magy	79	8.75 - 8.85	83	8.95 - 9.00
"	78	8.65 - 8.70	82	8.90 - 8.95
"	79	8.75 - 8.85	83	8.95 - 9.00

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű	uj 70-72	6.55 6.60
" másodrendű	uj	6.50 6.55
Árpa tak armánynak	» 60-62	4.60 5.-
" égetni való	» 62-64	5.65 6.15
" serfőzdei	» 64-66	4.- 4.05
Zab	» 39-41	3.90 3.95
Tengeri bánsági	uj	4.10 4.30
" más nemű	»	3.35 3.90
Répcze bánsági	»	3.20 4.50

Sertés vásár.

június 23

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 53-54 krajczárig, közép (páronkint 250-260 kilogramm sulyban) 54-55 krajczárig könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 53-54 krajc árig.

Sertéslétszám: 1897. évi június 21-ik napján volt készlet 33.493 darab, 1897 június hónap 22-ik felhajtattott 395 drb, 1897 június hónap 22-ik napján elszállított 316 drb. 1897 június hónap 22-ik napjára maradt készletben 33.572 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata változatlan.

Sertés-konzumvásár. A földművelési miniszter a sertéseknek a budapesti sertés-konzum vásárról a vidékre való szállítását rendelet útján beszüntette. A vidékre ezentul csak Kőbányáról lehet sertéseket szállítani.

A cs. és kir. szab. Adria bi biztosító

társulat Triesztben. A folyó év május 20-án megtartott közgyűlés előterjesztette 58-ik üzlet-évről (1896) szóló üzleti jelentéseit. Ezek szerint a társulat életbiztosítási osztálya az 1896-ik évben 13.840,565 frt tőkebiztosítást kötött és a biztosítási átlag ezen év december 31-én 84 millió forintot feül tőke és 222,102 frt járadék biztosítása összeget tüntet fel. A díjbevétel 3.483,368 frtot teszen, míg a halál- és elérési esetekben kötött biztosítások kifizetése 1.810,541 frtot vett igénybe s ezenkívül 387,598 frt függő károokra tartalékba helyeztetett. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20.544,192 frtot és ebből a viszontbiztosításokat levonva tisztán 19.051,272 frtot teszen ki. Az elemi (tűz- és szállítmány-) biztosítás, ágazatok díjbevétele 7.285,879 frtot tesz ki a viszontbiztosításokra 3.430,534 frt és kárfizetésekre a viszontbiztosításokat illető részek levonása után 2.189,767 frt fordított és ezenfelül függő károokra 394,341 forint helyezett tartalékba. (ugyancsak a viszontbiztosítékokot illető rész levonásával.) Az elemi ágazat díjtartaléka a visszbiztosítások levonásával 2.060,629 frtra rug. A kötvény szerinti árfolyamnyereség 398,175 frtnyi összegben a fennálló árfolyam-ingadozási tartalékhoz csatoltatott, továbbá 200.000 frt az életbiztosítási osztály külön nyereségtartalékának és 125,000 frt az általános mérleg rendelkezésre álló tartalékának emelésére fordított. Az igazgatóság előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy ő császári és apostoli királyi felsége küszöbén levő uralkodási jubileumának megünneplése alkalmából jótékonyági alapítványt tesz és e célra 25.000 forintot szavazott meg. Osztalek fejében részvényenkint 75 frtot fizetnek ki. A társulat tartalékai az 1896 ik évben 2.140,162 frtal növekedtek és jelenleg 25.004,891 frtra rugnak, amelyből a díjtartalékok 21.111,902 frtot (tisztán vagyis a visszbiztosításokat illető részek levonásával) a nyereségtartalékok 2.980,932 frtot és az árfolyam-ingadozási tartalékok 912.057 frtot tesznek ki.

CSARNOK.

A prágai gheztóból.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Fordította: ifj. **Móricz Pál.**

Egyedül jogosított magyar fordítás

Az ellenlábások.

— De hát akkor mit csinálunk? — kérdezte Schmeling. Ki fog főzni, kiesoda tisztogatja a cipőinket, ruháinkat, ki takarít a szobában, ki fog gondoskodni, rendezkedni a szükségleteink felől?

— Majd én főzök, mondta Schachner határozottan. Nagyon finom a főztem. — A eszümáimat ugyis magam szoktam tisztítani, kitakaríthatom így a tiedet is. Babi asszony pedig majd hoz vizet, felmossa a szobát is. Pompás asszonyka, már régi szolgám. Ha vé-

letlenül nem ér reá, akkor a legfiatalabb unokáskáját küldi fel, derék, szorgalmas leányka az is. És a mosónőm a P e p i asszony, szinte nem utolsó teremtes, nem oly régi szolgám ugyan, mint a Babi, még csak harminczhárom esztendeje jár a házamba, hanem azért szinte derék személy. És ugy élek, hogy még a herezeg sem jobban, meglátod, te sem fogsz békételenkedni.

Végre is Schmelingnek kellett engedni, nőcselédet nem fogadtak, Schachner vállalta magára a szakácsasságot is. De mindazonáltal Schmeling is eszközölt ki engedményeket. Így megtarthatta Ignác nevű cipő és ruhatisztítóját, ki ezidőtől a Schachner ruháit is tisztogatta. És a nyolczvan éves Babi asszony mellé is fogadtak egy izmos takarítót, ki mint kitűnt, azonos volt Schachner mosónőjével, az említett Pepi asszonynyal, ki hasonlóságban már Schmelingnél is régi idők óta takarított. Miután ekként a kisegítő személyzetre nézve megegyeztek, a költségvetésre tértek át. Schachner azt ajánlotta, hogy Schmeling a bérletet felében viselje, a kosztra vonatkozólag pedig, hogy hónapoként számoljanak el. A költözködés idejére is szépen megegyeztek, hogy Schmeling a legközelebbi zsidó hónap elsején költözködjék át Schachnerhez, mely napon Schmeling csakugyan már kora reggel, pontosan beköszöntött.

E délelőtt legnagyobb részét rendezkedéssel töltötték el. A butorokat rakosgatták szét, habár Schmeling csupán a legszükségesebbeket hordatta át. A többi butorzatot ott hagyta régi lakásában, mely különben is évnegyedes felmondással volt fogadva. Már ekkor merültek fel véleménykülönbségek, de Schachner — ki ingerlékenyebb természetű volt, még uralkodott magán, mivel annyira örült új lakótársának, hogy bár nehezen, de türtöztette magát. És így még meglehetősen esendben elrendezkedtek. Miután a szobákat berendezték, Schachner kiment a konyhába az ebédet megfőzni.

Schmeling segíteni akart barátjának, de az a leghatározottabban visszautasított minden közreműködést, úgy lehet, mivel a konyhai tudományában sem igen bizott, de lehet, mivel egyedül akarta uralni a konyhát, vagy valószínűbb, hogy valami újsággal szakácsművészete soha nem izlett remekével akarta meglepni; szóval szó a mi szó, röviden kiutasította a konyhából. És mire tizenkettőt kondított az óra, a leves is fel volt tálalva. A zsidók a tájt — kevés kivétellel — majd minden eszelekményüket valami vallási színezettel borították be és Schachner a legbuzgóbb zsidók között is az első volt. Hétköznapokon a tényért és tálat a csupasz asztalra rakta fel. Félünnepken viaszkos asztalterítőt használt, de miről már évtizedei, hogy lepattozott a lakk. Csak szombaton s ünnepi napokon került elő a fehér asztalterítő. E hónap első napja félünnepi nap volt s ehez képest terítkezett Schachner.

Schmeling vagyonos családból származván, de leányánál is gyakrabban étkezvén, már egész megkedvelte a modern háztartást s így bizony a Schachner terítés módja épen nem örvendeztette meg. És az elegybelegy tényérok, sem, melyeknek még a széle is ki volt esorbitva, de hát még az evőeszközök is mily gyászosak voltak? Schmeling már ekkor felakart szólalni, de még türtöztette magát, mivel még sokkal inkább vendégként érezte magát.

Folyt köv.

